

de tațe și pigmei. Fumurile noutății exalau mirosul mucurilor de țigări adunate pe unde s-a nimerit. Moduri și reprezentări ciupite în grabă, la întimplare, fără criterii, fără o idee, un gând diriguitor. Totul prins după ureche și adus în grabă, spre a fi împămîntenit, ca o mare descoperire, o „revoluție”. Fiecare găselniță devenea o „formidabilă” re-interpretare a vieții... Forme și moduri de mult aruncate în lada de vechituri a istoriei teatrului erau în chip artificial înviate, spre a ne fi aduse plocon, pe tavă, fără nici o tangență cu realitatea, cu preocupările, cu lumea noastră spirituală... Eterna formă fără fond.

Ca ciupercile după ploaie, așa proliferau piesuțele, toată manufactura bulevardieră. Concomitent cu „inovatii” care de care mai abracadabrate, cu răsturnări de sensuri și reinterpretări de clasici sau contemporani, se propulsau texte absconse, absurde. Totul așezat cu capul în jos sau fără de cap, numai să nu fie cum a fost...

Pentru unele din aceste lipsuri și scăderi, Direcția își face o aspră autocritică. Nu voi să-i întreb unde au fost pînă mai ieri sau cum de s-au lăsat împinși într-acolo, încît în teatrele noastre spectatori au fost deseori nevoiți să asiste la texte și spectacole care, de-a dreptul, îi rușinau. Oare cu ce sentiment credeți că am asistat la un turneu al Teatrului Național din Craiova cu „*Spargerea la miezul nopții*”, o nerozie cu „*streaptease*” și cu tot felul de scene scabroase, nedemne de orice teatre și, mai ales, sub titulatura de Național. Sau „marele succes” — așa se intitula turneul teatrului de dramă care poartă pe frontispiciu numele poetului George Bacovia, cu piesuța *Boeing-Boeing*, o prostioară, despre care actorii mi-au mărturisit că se simt jenați de replicile și situațiile în care sînt puși să le joace. Și pentru confecția aceasta sau altele, de tipul *Napoleon era fată* și multe altele de același calibru, care în treacă fie spus, nici nu amuzau, drepturile de autor le plătim în devize. Chiar că face, nu?... Ca să nu mai vorbesc de jena și întristarea pe care am resimțit-o la un matineu în care o sală plină de copii vizionau *Mita în sac*. Nu vreau să continui cu exemplificările, dar o întrebare se cere a fi pusă. Dacă aceste texte și spectacole au avut acordul Direcției Teatrelor, și l-au avut, cine îmi dă certitudinea că asemenea așa-zise „acte de cultură” nu se vor mai repeta?

Din seriarea și arhitectonica raportului și, mai ales, din ocolirea, dacă nu totală eludare a importanței, a locului și rolului pe care trebuie să-l aibă în spectacol marea masă a spectatorilor, muncitori, țărani și cărturari, din întreg subtextul prelungului și obositorului raport, din curentul său subteran, nu am certitudinea că erorile trecutului nu se vor repeta. De aceea, cu toată fermitatea, în încheierea cuvîntului meu cer

să meditați încă o dată asupra sarcinilor care ne revin și dumneavoastră și nouă tuturor. Cu cînte și modestie să medităm profund asupra conținutului îndrumărilor atît de limpede exprimate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Pentru cine scriem? Cui ne adresăm cu munca și talentul, cu înzestrarea cu care sîntem hărăziți? Pentru cine scriem? Pentru cine jucăm? Pentru cine?

Cu toată modestia, nu pot încheia cuvîntul meu, fără a mărturisii un crez al meu. Din primele începuturi, de la *Omul din Ceatal* și *Minerii*, pînă la cele mai recente texte ale mele, *Ochii dragi ai bunicului* și *Străbunul*, cu care am încheiat trilogia *Neamul Arjoca*, eroii mi-au fost oamenii muncii. Munca dă intensitate de trăire, dă prilej la înfruntări, formează caractere. *Neamul Arjoca* mi-a prilejuit să aduc pe scenă o familie de oameni care au străbătut greutățile și vitregia soartei fără să întindă mîna, fără să-și plece capul, cu demnitatea și dirzenia bărbatilor atît de des înfîlîniți și cîntați în zbuciumata istorie a poporului nostru... Deși nu-mi place să vorbesc de ce am de gînd, dar la ceasul de față socotesc că e bine s-o spus. De mai multă vreme mă găsesc pe platoul uriașului combinat siderurgic din Galați, și sper să-l pot cuprinde, prin oamenii săi, într-o viitoare lucrare a mea.

IULIU MOLDOVAN

*președintele comitetului pentru cultură și artă
al județului Mureș :*

În referatul prezentat se fac aprecieri cu privire la conținutul activității teatrelor; printre acestea, este amintit și teatrul din Tîrgu Mureș. Acest teatru se străduiește să îmbrățișeze un cîmp larg de teme și să realizeze o diversitate mare, de la texte clasice la texte actuale, și a încercat să dea fiecăruia, după posibilitățile sale, expresie scenică.

Din nenorocire, în ultimii ani, a fost o mare fluctuație în conducere (care a fost schimbată de 6 ori în 6 ani), ceea ce a determinat aproape de fiecare dată și răsturnări în repertoriu, întrucît fiecare nouă conducere venea cu ideile și concepția sa. Dar, chiar în stagiunile cînd nu au existat schimbări în conducerea teatrului, piesele înscrise inițial în repertoriu nu au fost toate reprezentate. *Othello* a figurat în repertoriu

timp de patru ani, fără să vadă lumina rampei. În schimb, erau adoptate în grabă niște „soluții ușoare”, spectacole fără prea mare valoare artistică sau educativă.

Trebuie să recunosc că nu am reușit să impunem ideea fundamentală că activitatea unei instituții teatrale este un proces complex, care presupune continuitate în definirea personalității acesteia. Ceea ce se mai poate „drege” pe parcursul realizării repertoriului este prea puțin și prea neînsemnat.

Schimbările în program sînt puse și pe seama comitetelor locale de cultură și artă; fără să atenuiez critica adusă acestor comitete, vreau să arăt că este foarte greu să împui un punct de vedere, atunci cînd unele propuneri de schimbări de repertoriu, neavizate de comitetul local, sînt aprobate de Direcția Teatrelor! Iată deci că există și o problemă a relațiilor între comitetele de cultură și artă și teatrele de pe teritoriul lor

O altă cauză a întârzierilor în stabilirea repertoriului și a modificărilor ulterioare este necunoașterea din timp a componenței trupei care-l va realiza. Am mai propus și altădată, și propun din nou, ca perioada de transferare a cadrelor artistice să fie mai bine corelată cu perioada de alcătuire a repertoriilor.

În ceea ce privește repertoriul viitor, am consultat pe unii oameni de cultură din oraș, punîndu-le la dispoziție texte ale pieselor propuse. Este însă necesar ca și critica dramatică, și mai ales centrul de documentare, să vină mai mult în ajutorul teatrelor.

Aș avea și o propunere: dat fiind că activitatea teatrelor profesioniste influențează asupra activității formațiilor de amatori, să se facă o selecție a titlurilor existente, ca să avem de unde asigura și acestora din urmă un repertoriu de ținută.

Înainte de a încheia, aș vrea să vă asigur că comitetul județean pentru cultură și artă Mureș va fi mult mai exigent cu întreaga activitate a teatrului, în special în ceea ce privește alcătuirea unui repertoriu de înaltă ținută educativă, bine orientat.

RADU BELIGAN

Sînt o natură iremediabil optimistă. Optimismul meu e întărit, în primul rînd, de propunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu, profund constructive și binevenite, apte să propulseze puternic viața noastră teatrală, și în al doilea rînd, de faptul că există o asemenea cantitate de talente în domeniul nostru de activitate. Am convingerea că aceste măsuri înțelepte îndrumînd aceste talente, credincioase politicii partidului și statului nostru, vor duce la o mai mare înflorire a artei scenice românești.

În definitiv, ce ni se cere? Să procedăm ca niște buni grădinari, să curățim livada

DUKÁSZ ANNA

*directoarea Teatrului Maghiar de Stat
din Sfîntu Gheorghe :*

Vorbesc în numele unui teatru puțin cunoscut — teatrul din Sfîntu Gheorghe. În general, noi ne desfășurăm munca în deplasare; la sediu avem un număr de 2.000 de abonați.

Vreau să semnaliez unele probleme care ne ard. De exemplu: lipsa pieselor cu subiect din viața satului. Pentru deplasările pe care le facem, am avea mare nevoie de asemenea piese, scrise la un nivel corespunzător. Avem convingerea că activitatea noastră a slujit cimentării frăției naționalităților conlocuitoare; piesele pe care le-am pus în scenă au reflectat năzuințele comune ale românilor și maghiarilor. Dar simțim nevoia unor opere dedicate eroilor populari; populația maghiară are și ea fii cu care se mîndrește — unul dintre ei e, de pildă, Gabor Aron; o piesă dedicată lui s-ar bucura de foarte mare audiență.

O altă problemă este arta adresată tineretului. Unii actori merg la școli și recită versuri, răspund la întrebările tinerilor. În perioada pregătirilor pentru examene, am organizat întâlniri și spectacole la liceele din împrejurimi, încercînd să le trezim viitorilor absolvenți interesul pentru teatru, și să-i ajutăm în alegerea unei profesii.

Într-un orașel mic, singurul teatru care există trebuie să satisfacă toate exigențele spectatorilor. De aceea, prezentăm în fiecare an și cîte o comedie sau un spectacol muzical.

În încheiere, vreau să încredințez conducerea Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă că ne vom da toată puterea de muncă pentru a ridica viața teatrală la nivelul cerut.

noastră de omizi, să tăiem crengile uscate de pe arbori, să altoim pomii tineri cu mlădițele arborilor sănătoși și rodnici, crescuți în solul nostru românesc.

Activitatea politico-educativă fiind, așa cum se spune în propuneri, „o parte componentă, inseparabilă a operei de edificare a noii noastre orînduirii sociale, o preocupare de seamă a partidului și statului nostru”, este de la sine înțeles că această operă de educare a cetățenilor patriei noastre constituie, mai înainte de orice, rostul de a fi al oricărei instituții artistice și culturale, legată, mijlocit sau nemijlocit, de această ac-